

KUSTBON

Prenumerationspris 1/1 år Kr. 3:— 1/2 " " 1:50	Utgiven av Svenska Folkförbundet. Redaktör: Andreas Stahl , Riddaregatan 3, Reval. UTKOMMER ALLA ONSDAGAR	Utlandet: 1/1 år Kr. 4:— 1/2 " " 2:—

Johan Johansson Lindström.

Den 11 sept. avled i sitt hem i Hapsal f. d. folkskoläraren Johan Lindström. Med den hädangångne har igen en av våra första kulturbärande gått ur tiden.

J. L. föddes på Hindersgård, Borrby, Wormsö d. 13 aug. 1854. Erhöll sin första undervisning i „Härbergets“ (pastoratets) folkskola. Genomgick 1873—76 seminariet i Paschlep och anställdes hösten 1877 som lärare vid den nygrundade folkskolan i Sviiby. Efter 11 års framgångsrikt arbete måste J. L. till följd av russificeringen som den grekisk-ortodoxa kyrkan bedrev, genom att både locka och tubba folket till sig, nedlägga arbetet efter vårterminens slut 1888. J. L. verkade samtidigt även som predikant och söndagsskollärare. Ävenså var den avlidne en av dem som bildade

den första sångföreningen på Wormsö. J. L. säger själv om sina livsöden: „Arbetet bedrevs med liv och lust och bar god frukt, men denna sköna plantering uppryckte ryssarna med rötterna“ Skolhuset blev sålt, och J. L. bosatte sig i Hapsal. Som energisk och företagsam man skaffade J. L. uppehälle åt sig och sin talrika familj som sjöfarare.

Hösten 1919 kallades J. L. ånyo till lärare för Borrby folkskola på Wormsö, där han arbetade till julen 1921 och måste denna gång för alltid lämna lärarekallet till följd av dålig hörsel.

Genom sparsamhet och idogt arbete hade J. L. kunnat skaffa sig en liten villa i Hapsal, där han nu i all stillhet slutat sina dagar.

Den avlidne som alltid, efter bästa förmåga bistått landsmännen härute. bevaras i tacksamt minne.

Sov i ro, du trogne kämpe!

H. P.

Hemma.

En sommar har förrunnit, sedan jag fällde löftet att återkomma i Kustbons spalter med något brev. Löftet är ej glömt. Förresten är det blott 2 månader, sedan jag skildes från vännerna vid Birkas och i Reval.

Här må jag då först, fast sent, säga ett varmt tack för all vänlighet och uppmärksamhet, som kom mig och min hustru till del, dels vid S. O. V:s fest på Birkas, dels vid det för oss anordnade avskedssamkvämet i Reval den 29 juni. Det var feststunder, värmande, fast med ett skimmer av vemod, som lämna rika, be-

stående minnen. Ett varmt tack även till S. O. V. och dess medlemmar för den vid avskedet i Reval till oss överlämnade värdefulla minnesgåvan. Den därå ingravade Birkasbilden skall alltid minna om ären hos estlandssvenskarna och om vännerna därute.

Hemma! — Det är ett ord med vackert och rikt innehåll. Det är ett stort mått av rikedom att äga ett hem, ett eget hem. Och värdefullare är det, om det ligger i hembygden och hemlandet. Det är till hembygdens sköte jag och de mina återvänt. Vi hoppas här kunna forma vårt hem bättre och bättre under år, som stunda. Liksom det för varje ung man eller kvinna bör vara ett angeläget mål, som aldrig får släppas ur sikte, att vinna och flytta in i ett eget hem, så bör den och de, som hunnit till detta hem, sträva efter att göra sitt hem bättre, att skaffa ditin alltmera av ljus och trevnad samt även ge det en prydlig ram. Och hemmets trevna ram är färgen på väggarna, den ordnade trädgården, blommorna i och utanför stugan, planteringar och sandade gångar. Må våra duktiga ungdomar därute förhjälpa därtill: att till de estlandssvenska hemmen skaffa fram mer och mer trevnad, enkel prydighet och sann arbetsglädje. Hemmen skola då bli ännu kärare och mer eftersträvsvärda.

Hemma! Hemma i Sverge! — Huru många gånger kommo icke dessa ord som ett spontant utrop från de hemvändande Gammalsvenskbybornas läppar. Det var en underbar dag, den 1 aug. 1929, då den nye Moses, pastor Hoas, förde sitt beprövade folk in i fädernas land. Det var en stor

upplevelse att få träffa samman och språka med detta folk, estlandssvenskarnas släktingar. Det tycktes mig ej svårare att förstå „byborna“ än att förstå svenskarna t. ex. från Nuckö. Eller rättare: det var lika lätt... Det var underbart att se deras okonstlade glädje och deras lycka över befrielsen från de ryska bojorna. De kände sig h e m m a. Och hem efter hem kommer nu att byggas upp i Sverge av Röicksböndernas ättlingar. Må de bli lyckliga och nöjda i dessa hem!

Önnestad, sept. 1929.

Emil Adalberth.

Till alla svenskar och svenskhetsvänner.

Hösten är kommen och med den börjar arbetet i skolor och föreningar. Så ha även medlemmarna i ungdomsföreningen „Enighet“ i Reval återsamlats för att efter sommarvilan med friska krafter börja sin verksamhet.

Denna lilla föreningen består av ungdomar, som slutat svenska 6-klassiga folkskolan i Reval. Föreningen står under moderföreningen S. O. V:s beskydd och dess mål är att verka för bygdekulturens bevarande i svensk-Estland. Det finnes så mycket vackert fäders lämnat oss i arv, men vi ha av oförstånd, ja, kanske t o m. av håglöshet låtit det falla i glömskans grav. Tänka vi nu närmast på de gamla hederliga folkdäkterna. Våra förfäder gingo alla i dessa vackra, karaktäristiska dräkter, men huru många bland svenskarna härute finnas, som ännu ha dem i behåll och vilka använda dem? Vormsöborna och Rågöborna undantagna. Det finnes många, vilka ej ens veta, huru bygderäkterna sett ut. Och ändå voro och äro dessa enkla folkdräkter vackra och visa än idag, att våra fäder ägde ett välutvecklat skönhetssinne.

Varför låta folkdäkterna kvarbliva i glömskan? Låtom oss söka fram dem därur och med stolthet bära dem vid alla våra små och stora folkfester. Se, över allt i Sverige och svensk Finland bära de sina folkdräkter med stolthet och vördnad, till äminnelse av det arv vi alla fått av våra förfäder.

Ungdomar i våra svenskbygder, tagen exempel av edra fränder på andra sidan havet! Vilken vacker bild bleve det ej t. ex. vid

nästa sommarfest „Birkasvännen“ anordna, om alla då infunne sig i folkdräkter. Låtom oss ej glömma skaldens ord: „Fädrens språk och fädrens seder, fosterbyggdarnas värd och heder värme våra böst.“ Ja, måtte vi alltid hysa varm kärlek till det svenska språket och svenska seder!

Vi skola hoppas, att alla inse det vackra ungdomarna i „Enighet“ tagit till sin uppgift och att alla må hjälpa dem framåt i deras strävanden. Särskilt ville jag rikta en vädjan till alla skollärare på landsbygden och be dem intressera sina elever för saken, ty genom den uppväxande ungdomen finnes möjlighet, att förverkliga denna vackra tanke, som „Enighet“ arbetar för.

En svenskhetsvän.

Lördagen den 21 dennes 14,15 hålles i församlingssalen i Reval extraordinarie svensk prostsynod.

Dagordning: 1) Val av funktionärer, 2) Val av prost för svenska prosteriet, 3) Löpande frågor.

„Svenska Odlingens Vänners“ styrelsemöte, jämte representanter från lokalföreningarna, avhålles söndagen den 22 sept. kl 11 f. m. i Hapsal, Hotel „Petersburg“

Hyrkoherde Harald Engström har flyttat till annan bostad och är hans adr. Lydia Koidula 14—6. Emottagning därstädes tisdagar kl. 9—10 och fredagar kl. 4—5 e. m.

St. Mikaelsskyrkan.

Då den senast utlysta högmässan på Nargö på grund av svåra naturhinder måste inställas, hålles högmässa med nattvardsgång sönd. d. 22 dennes kl 11 f. m. darsammanstädes.

På grund därav hålles ingen gudstjänst i St. Mikaelsskyrkan nämnda söndag.

Stor rysk offensiv väntas på fronten i Mandsjuriet. Telegram från Mukden omtala, att man varje ögonblick kan vänta en stor rysk offensiv. Alla disponibla ryska trupper äro mobiliserade på den sibiriska fronten, och ledarna äro samlade till en hemlig konferens hos överbefälhavaren. Myndigheterna i Vladivostok ha underrättats om, att det råder krigstillstånd mellan Ryssland och Kina.

Kontrarevolutionära dömda i Petersburg Sjuttio medlemmar av en kontrarevolutionär organisation, som gått under namnet „Pånyttfödelsen“, ha av den statspolitiska förvaltningen i Petersburg dömts till olika straff. Organisationen hade till syfte att störta sovjetmakten och stod i förbindelse med ryska emigranter i Paris samt sökte få till stånd en sovjetfientlig rörelse. Den organiserade illegala cirklar och utbildade medlemmarna i dessa för individuell politisk terror. Organisationen bestod av f. d. godsägare, tsaristiska tjänstemän, officerare och andliga.

Ungdomsföreningen „Enighet“

anordnar höstens första teafton lördagen den 21 sept. kl. 7 e. m. å Svenska skolan Riddargatan 3. Alla vänner till den svenska ungdomen inbjudas.

Hjärtligt välkomna!

Program: Musik, sång, deklamation, folkdanser m. m.

Franska flygare på färd Europa runt. Två franska flygare anlände fredag eftermiddag till den militära flygplatsen Kjeller vid Oslo direkt från Paris. De hade använt 7½ timme på färden. Kl. 6 på lördag morgon fortsatte de till Moskva, där de beräknas vara framme samma dag. Deras väg gick över Stockholm, Åland och Petersburg. Från Moskva fortsätta de till Konstantinopel och därifrån till Tunis och Paris.

Svensk reklamflygning till Kapstaden. Svenska civilflygaren Gösta Andree, som under senare åren företagit en rad reklamflygningar, har på sistone varit sysselsatt med reklam för en svensk industri, Sandvikens järnverk. Bruket i fråga har nämligen under senare tid intresserat sig för tillverkning av för flygplansbygge lämplig stålplåt.

Förberedelserna för långflygningen voro färdiga på onsdagen, och tidigt på torsdagsmorgonen startade Andree i all tysthet med sin lilla sportmaskin, ett Mothplan med en 45 hkr.-motor. Färden gick först till Köpenhamn och sedan till Berlin, varifrån Andree ämnade fortsätta på fredagen för att i korta etapper

taga sig fram till Kairo. Härifrån tänker han sedan söka sig ned till Kapstaden. Hela färden anser han komma att taga omkring 200 flygtimmar.

Andrée medför i sin maskin ett litet lager rakklingor av Sandvikens specialstål och försedda med en etsad inskription „Souvenir of the visit of the aeroplane Sandvik.“ Meningen är att dessa rakklingor skola utdelas på de platser, maskinen besöker, som en reklam för det svenska stålet.

Mörker, orkan, åska, skyfall över Toulon. Om den katastrof som i torsdags hemsökte Toulon och dess omgivning meddelas nu följande detaljer:

Vid halv 1-tiden på middagen blev himmeln plötsligt så svart att det blev mörkt som mitt i natten. Spårvagnar och automobilerna måste tända lamporna. Efter en halvtimme hördes ett mullrande som påminde om kanondunder. Blixt på blixt upplyste himmeln, och så började en våldsam hagelstorm med hagel så stora som nötter. Befolkningen greps av panik. Alla människor flydde hals över huvud genom gatorna, medan hustak med öronbedövande brak störtade hed. Träden på gatorna rycktes upp med rötterna och virvlade omkring som blad. Åskan gick i ett, och affärerna översvämmades av de väldiga vattenmassor som vräkte ned. Vattenledningsrören sprundo på flera ställen och gjorde översvämningen än värre. Hela lager av varor spolades bort. All trafik måste inställas. Brandkåren måste rycka ut på många håll och rädda personer som voro i livsfara.

De materiella skadorna uppskattas till omkring 25 miljoner francs. Hur många personer som omkommit är ännu icke konstaterat. På ett fält i närheten av staden låg en cirkus, vars stora tält slets sönder av stormen. En stor del av djuren, däribland många rovdjur, sluppo därvid lösa, och ännu har man ej lyckats infånga dem.

Professor Oberth flyger till månen. Ufas pressavdelning meddelar: För att ge professor Oberth, segraren i den internationella tävlingen i Paris för interplanetarisk trafik, tillfälle att omsätta sina vetenskapliga teorier i praktiken ha Ufa och Fritz Lang beslutat sig för att gemensamt

finansiera byggandet av den första världsrymdsraketen. Professor Oberth, som fungerade som vetenskaplig rådgivare vid inspelningen av den stora Fritz Lang-filmen „Kvinnan från månen“, har redan tagit itu med byggandet av en första försöksraket.

De första brittiska Rhentrupperna hemma. Stora människomassor hade samlats för att välkomma den första kontingenten av de brittiska trupper, som nu lämnat Rhenlandet. En av de hemvändande soldaterna yttrade: „Vi ha haft en angenäm tid i Tyskland, och vi ha endast glada minnen från våra tre år där.“ En annan sade: „Vi skiljdes med saknad från tyskarna, med vilka vi städse kommit väl överens.“

Heimdalls befäl under åtal.

På lördagen hölls sjöförhör inför rådhusrätten med anledning av ångaren Heimdalls förlisning. Själva förhöret blev egentligen ringa givande och något nytt utöver det som tidigare är känt, framkom icke. Kapten Hallborg bekräftade sålunda sina tidigare uppgifter och uttalade sitt fulla förtroende för sitt folk och långlotsen. Han förklarade sig urståndstätt att lämna någon förklaring till olyckan. Detsamma gällde styrman Sjöberg. Långlotsen Svensson påpekade, att han så väl kände farleden, att det skedda är för honom en gåta.

Då eden skulle avläggas, utslöt rätten, utom som vanligt befälhavaren, även styrmannen Sjöberg och långlotsen Svensson. Sedan eden avlagts, förklarade, åklagaren att han förde talan mot kapten Hallborg för försummelse i fråga om båtarnas sjösättning och manskapets övande vid dessa. Kapten Hallborg erkände denna försummelse. Vidare förde åklagaren ansvarstalan mot styrman Sjöberg, för att han genom försummelse i egenskap av vaktbefäl vållat grundstötningen.

Målet mot styrman Sjöberg förekommer till behandling den 26 oktober och samma dag meddelas utslag mot kapten Hallborg.

Hbl.

Eld ombord på holländsk ångare i Östersjön. En holländsk ångare „Usedom“ har under resa över Östersjön hemsökts av en eldsvåda, som försatte maskiner-

na ur funktion, så att den blev drivande.

Ångaren ifråga är byggd år 1916 i Kiel, mäter 1,810 br.-ton och tillhör N. V. Stoomvaart Maatschappij Laga i Rotterdam. Den var på väg från London till Petersburg, där den skulle intaga last. Kommen mellan Gotland och Ösel, uppstod av någon anledning eld i maskinrummet. Branden släcktes så fort det var möjligt, men det visade sig, att maskinen icke kunde fungera.

Ångaren blev nu drivande några timmar. Den observerades — det var på fredagen vid middagstiden — av F. A. A:s ångare „Orion“, som tog den då släp. Kosan ställdes till Stockholm, där „Usedom“ inträffade på lördagsmiddagen. Den skall repareras vid Finnboda varv.

Ingen av „Usedoms“ besättning kom till skada vid branden, och ingenting på ångarens exteriör tydde på att fartyget varit utsatt för eldsvåda.

När fartyget åter fått sin maskin i stånd, kommer den att fortsätta sin avbrutna resa till Petersburg.

Åter brand i rumänsk petroleumkälla. I trakten av Campina har en petroleumkälla råkat i brand, varvid fyra arbetare omkommo och ett antal skadades.

En engelsk ångare på grund. Till Lloyds har ingåt trådlöst meddelande om att brittiska ångaren Heighland Pride på omkring 7,500 brutto registerton stött på grund vid Kap Lamedia utanför Vigo. Besättningen och passagerarna ha förts i säkerhet. Ångaren var på väg till Buenos Aires.

Grekisk ångare på grund vid Piteå. Grekiska ångaren Fofö om 1,924 registerton har på lördagsmiddagen grundstött i Munksundet utanför Piteå. Ångaren, som var destinerad till Grangemouth, Skottland, hade intagit propslast vid Tingsholmen och var på väg till Skuthamn för komplettering av lasten, då den grundstötte.

England och Europas förenta stater. Förra brittiska kolonialministern Amery har hållit ett anförande inför medlemmar av de kanadensiska handelskammarna, varvid han bl. a. fällde det yttrandet, att Storbritannien visserligen hjärtligt välkomnade bildandet av Europas förenta sta-

ter, men att det icke komme att ingå i denna federation. En brittisk anslutning till ifrågavarande europeiska förbund skulle få till naturlig följd, att Kanada anslöte sig till Förenta staterna, "denna Nordamerikas tyngpunkt". Talarerna ansåg, att man i stället borde söka åstadkomma ett intimt samarbete mellan imperiets alla stater.

Elektrisk ström uppväcker döda? På en läkarkongress i Sidney har en australisk vetenskapsman lämnat den sensationella upplysningen, att han lyckats kalla en död tillbaka till livet genom att i tio sekunder tillföra hjärtat elektricitet genom en sond. I engelska läkarkretsar ställer man sig icke skeptisk till meddelandet, varemot man anser metoden oanvändbar i praktiken.

I tidskriften Lancet skriver vetenskapsmannen Thomas Lumden, att han under tidigare experiment med försöksdjur fått ett hjärta att fungera ett dygn efter det döden till synes inträtt. Djurets tillstånd var dock icke normalt, och det är professors uppfattning, att hjärnans funktioner aldrig kunna återuppväckas, om blodcirkulationen upphört under några få sekunder.

FISKARE!

ANVÄNDER NI FÖR EDER BÅTMOTOR
INHEMSKT MOTORBRÄNSLE!

Om ej, så försök vår

TRAKTORBENSIN

(för fotogenmotorer)
DÄRIGENOM SPÄRRAR NI PENGAR,
ty den är billig, kraftigare än
fotogen och därför ekonomisk.

Estländska Oljeskifferkonsortiet

(Svensk konsession)
Tönismägi I. TALLINN Telefon

Reserverad annonsplats

Tillbringa Eder semester

Dalarne och Värmland,

vilka båda landskap ifråga om stor-
slagen natur och intressanta platser
räknas bland Sveriges främsta.

Bekvämate förbindelser med
Bergslagsbanan.

„Besök Borås“

Aktiebolaget LUDVIG ANDERSON, KINNA,
(Kasthalls Mattfabrik)
EFTERHÖR „KASTHALLSMATTOR“

THORSVIKS
TOALETTPAPPER
NORRAHAMMAR
Rekommenderas.

SVENSKA BOMULLSFLAGGOR
till utlandet direkt från fabriken inom Sverige
genom handlande branschen
Gefle Manufaktur A.-B. STRÖMSBRO

CARL FREDRIKS BIERSTUGA
Hantverkaregatan 17.
NORRKÖPING
REKOMMENDERAS

+

Efter en kort men svår sjukdom avled min käre make, vår kära far och farfar

Johan Johansson Lindström.

född den 13. aug. 1854, dog den 11 september 1929.
Djupt sörjd av änka, barn och barnbarn.

MILITÄR EKIPERINGS A.-B. (MEA)

Hamngatan 3A STOCKHOLM Norrmalmstorg
Rekommendera sina förstklassiga färdiga HERRKLÄDER, HERR- & DAMSKRÄDDERI.
Uniforms- och Sportartiklar för segling, ritt, automobilsport etc. etc.

Kinna.

Fredriksson & Abrahamsson, Kinna
Tillverkar och försäljer:
GARDINER, BOMULLS-, YLLE- & LIN-
NEVÄVNADER samt YLLETRIKÅ

Bierstugan i

Spångabacken, Norrköping.
Rekommendera sina väl
tempererade maltdrycker.

NORSHOLM - VÄSTERVIK - HULTSFREDS JÄRNVÄG

är en färd fylld av de angenämaste reseintryck
genom Östergötlands och Tjusts vackraste trakter.
Från det gamla, idylliska Västervik, väl
värt ett besök, finnes flera ångbåtslägenheter
utåt den vackra skärgården.

Tillskriv
Järnvägsbyrån, Västervik.

Restaurant Runcan

Sundsvalls popu
läraaste restaurant

HEMTREVILIGFESTVÄNING
Förträfflig mat. Billigaste priser

STADSHOTELLET MOTALA

rekommanderas. 1:sta klass restaurant
och festväning. Bekväma och trevliga
resanderum. Telefon: Namnanrop. (1778)

HÔTEL ATLANTIC

Stockholms modernaste, tystaste och
komfortablaste hotell.

Fullständiga toalettrum med bad till
varje rum och dubletter.

Förstklassig Restaurant.
Moderata priser.

Dans måndag och fredag.

Byggnadsingeniör

ERIK BREMMER

V. Hamngatan 9 - GÖTEBORG.
Telefoner: 19215, 39215.

Utför alla slags byggnadsarbeten.

EGONLINEN uppehåller regelbunden trafik
Göteborg med alla mellanliggande svenska
namnar till KARLSKRONA - DÄNZIG - LIBAU
- RIGA - REVAL - HÄLSINGFORS.

SHELL BENSIN OCH SMÖRJOLJOR

använder varje ekonomisk motorman
SVENSK-ENGLSKA MINERALOLJE A.-B

Vildskinn Räv, Utter, Mård, Hermelin,
Ekorre, Hare och Kanin upp-
köpas till allra högsta pris.

Vi betala högsta priser, då skinnen huvudsak-
ligen äro för egen fabrikation. Prislista sändes
mot porto.

FOUGSTEDTS PÅLSVARUFABRIK Malmö 4.

STORA HOTELET, Linköping.

Innehavare: Fru JENNY KLINGBÖM.

Post-, telegram- & telefonadress: Stora Hotellet,
Linköping. Intern. hotellcode. 38 rum med 50
bäddar. PRISER: Enkelrum från 5.- kr. Dubbel,
rum fr. 10.- kr. Lunch fr. 2:50 kr. Middag ar
3.- kr. Supé fr 3.- kr. Sprit - Vin - Öl.

Jönköpingsstads och läns sparbank
Stiftad 1831.

Huvudkontor i JÖNKÖPING. Avdelningskontor
i Jönköping, Huskvarana, Norrahammar, Små
lands Taberg.

Stadshotellet E S L Ö V.

Fullständig spritservering.
Förstklassigt kök.
Ny ägare L. Pehrsson.

Stadshotellet i
LINDESBERG
REKOMMENDERAS

CARL FREDRIKS BIERSTUGA
Hantverkaregatan 17. Norrköping
Rekommenderas

De Förenade Spetsfabrikernas Försäljningskola

Tel. 771-06 Grøvturegatan 13
(Hörn-butiken) NORR 19203

Specialaffär för Spetsar och Broderier. - Rikt ur-
väl av Vadstenaspetsar. Motiv och Kragar. Be-
ställningar å linneutstyrslar. Order till landsorten
expedieras omgående.

Den Gyllene Freden
Vid Järntorget, Stockholm
Riks 80 29.